

Març

ODS 5 IGUALTAT DE GÈNERE

Garantir una vida sana i promoure el benestar per aconseguir la igualtat de gènere i empoderar totes les dones i nenes.

+ informació a la web de l'ONU

Aconseguir la igualtat entre els gèneres i empoderar totes les dones i nenes. Aquest ODS ens impulsa a treballar per la igualtat entre homes i dones en l'àmbit laboral, combatre la discriminació salarial i promoure la conciliació entre vida familiar i professional de les dones. Es tracta també d'erradicar la violència i la discriminació contra les dones i assegurar-los mateixes oportunitats que als homes en tots els àmbits de la vida. S'ha de treballar pel reconeixement i el repartiment de responsabilitats en l'àmbit familiar, i vetllar per la participació plena i efectiva de les dones en la vida pública.

Igualtat gènere. Dinàmica per treballar els ODS amb infants.

Autor: **Equip educatiu** Centre Socioeducatiu Poble-sec de la Fundació Pere Tarrés.

ODS

Els 17 Objectius per al Desenvolupament Sostenible (ODS) aprovats per l'Assemblea General de les Nacions Unides són fites per millorar el nostre món abans de l'any 2030. La Fundació Pere Tarrés n'ha seleccionat 12, un per a cada mes de l'any, per il·lustrar el calendari del curs 2020-2021. Cada mes, es proposen activitats pedagògiques adreçades a aprofundir en aquests 12 objectius. Podeu consultar la informació referent als ODS i les fitxes pedagògiques al web peretarres.org/calendari-escolar

Igualtat gènere

DINÀMICA PER TREBALLAR ELS ODS AMB INFANTS

PARTICIPANTS

Entre 10 i 20 participants de 6 a 12 anys

ESPAI

Sala polivalent amb dues taules i amb espai a la paret per a la primera activitat.

MATERIAL / ACTIVITAT 1

- Mural amb la silueta d'una persona i un cartell que es pugui desenganxar on aparegui escrit home
- Mural amb la silueta d'una persona i un cartell que es pugui desenganxar on aparegui escrit dona
- Post-it
- Llapis
- 2 retoladors de colors diferents

MATERIAL / ACTIVITAT 1

- Paper de mural retallat en forma de diagrama de sectors o de formatgets
- Papers d'un color amb el símbol masculí
- Papers d'un altre color amb el símbol femení

TEMPS

60 minuts

OBJECTIUS PER ALS MONITORS/ES

- Reflexionar sobre com tenim interioritzats els estereotips i rols de gènere.
- Reconèixer la importància dels adults per tal de combatre situacions de desigualtat en els nostres serveis amb l'objectiu de fer visibles aquestes violències i evitar, així, que es perpetuin en la societat.

OBJECTIUS PER ALS INFANTS I JOVES

- Aprendre a identificar els estereotips i rols que marca la societat segons el gènere.
- Reconèixer la riquesa de la diversitat en les persones.
- Reflexionar sobre com tenim interioritzats els estereotips i rols de gènere.
- Poder detectar les desigualtats entre homes i dones en la seva quotidianitat.

Breu explicació

Activitat que permetrà als infants reflexionar i conèixer què són els estereotips i rols de gènere, a partir de la definició i classificació de les característiques "femenines" i "masculines" feta per ells i elles mateixos/es. Consta d'una segona part per reconèixer i identificar quina és la divisió d'aquests rols dins la seva família.

Introducció

La nostra societat està socialment construïda sobre la dicotomia sexe-gènere. Quan parlem de sexe fem referència a les diferències biològiques entre homes i dones, aquelles diferències hormonals, fenotípiques i genitals, en contraposició amb el gènere, que fa referència a la construcció sociocultural de l'home i la dona, i a les funcions, rols, actituds, identitats, expectatives i comportaments que les diferents societats construeixen i adjudiquen a cada un dels sexes i que cada individu aprèn, interioritza i reproduceix.

A partir de la creença que les dones tenen una forma de ser, actuar i sentir específica, que divergeix de la forma de ser actuar i sentir dels homes, es legitima la desigualtat. A les dones, tradicionalment, se'ls ha atribuït una sèrie de característiques, com ara que són sensibles, dèbils, conciliadores, afectives, etc., contraposades i menys valorades que les atribuïdes tradicionalment als homes, considerats forts, racionals, valents, poderosos, etc. A partir d'aquestes característiques, es construeix la idea segons la qual han d'actuar i pensar els homes i les dones, donant lloc als rols de gènere. Així, es perpetua l'exercici de les relacions de poder i de domini de l'home i allò masculí sobre la dona i allò femení, i s'estableix un sistema sociocultural de privilegi de tot allò considerat masculí, on es relega allò considerat femení a un pla inferior, amb un menor reconeixement social, de poder, de llibertat i d'accés a recursos.

Aquests rols o identitats interioritzats pels individus generen prejudicis davant la interacció social i es converteixen en estereotips. Uns estereotips negatius tant per als homes com per a les dones, ja que impliquen un model tancat que dificulta la diversitat i el desenvolupament individual, generant un sistema normatiu rígid i jeràrquic.

Desenvolupament

ACTIVITAT 1. Expliquem com són els nens i les nenes. Explicarem que acaba de néixer un nadó i que vol que l'ajudem a diferenciar els nens de les nenes, motiu pel qual necessita que ells i elles li expliquin quines diferències hi ha entre els uns i els altres. Per poder identificar quan parlen d'un nen i quan d'una nena hauran d'exposar tant els trets físics com els adjectius de caràcter més rellevants (genitals, com és el seu caràcter o quines característiques té, com vesteix, etc).

Farem dos grups i els separem en taules diferents a cada punta de la sala. Un grup s'encarregarà d'escriure en els post-it i enganxar a la seva cartolina les característiques de les noies; l'altre grup farà el mateix amb les característiques dels nois. És important que els grups no parlin entre ells i no sàpiguen què és el que escriuen els altres.

Un cop tots dos grups hagin acabat, el dinamitzador agafarà els cartells o murals i canviarà el nom. Aleshores, les noies passaran a tenir les característiques escrites per als nois i a l'inrevés.

En aquest punt començarà la fase de reflexió de l'activitat, on el dinamitzador/a demanarà dos voluntaris/es (1 per grup) perquè llegeixin les característiques atribuïdes a tots dos sexes. Mentre es van llegint, el dinamitzador preguntarà als grups si pensen que aquestes característiques, que ara estan canviades del sexe on ells i elles les havien col·locat, també les poden tenir el sexe on estan col·locades ara.

Mentre els educands van llegint les diferents característiques, encerclaran d'un color les que són característiques biològiques, i encerclaran d'un altre color aquelles que són construccions socioculturals, introduint així el concepte de sexe i de gènere.

ACTIVITAT 2. Divisió de rols dins la família. S'han de col·locar les dues taules juntes al centre de la sala amb tots els infants asseguts al voltant. Al centre de la taula es col·locarà una gràfica en forma de diagrama de sectors, dibuixada en un mural gran. En aquesta gràfica hi han d'aparèixer les següents accions o situacions:

- Llegeix el conte abans d'anar a dormir
- Juga amb mi
- M'acompanya al parc
- Para la taula
- Doble la roba
- Posa la rentadora
- Cuina
- Neteja la casa
- Repara les coses trencades o espatllades
- Em pregunta comestic i m'escolta quan li parlo
- Treballa
- M'acompanya i em recull a l'escola i/o a les extraescolars
- Fem activitats conjuntes el cap de setmana
- M'ajuda amb els deures de l'escola

Com es pot observar a la gràfica, hi apareixen tant situacions de tasques de la llar com de l'educació i cura dels fills/es. A cadascun dels infants se li facilitarà 14 papers de color (1 per a cada acció) amb el símbol dona i uns altres 14 papers d'un altre color amb el símbol home. El dinamitzador/a de l'activitat anirà llegint una a una les categories i demanarà als infants que col·loquin els símbols segons si, a casa seva, aquesta acció la desenvolupa el pare o la mare. Sempre que ho vulguin podran compartir amb el grup per què han posat un símbol o un altre, o què en pensen, d'això. Finalment, s'observarà la gràfica sencera per veure qui fa cadascuna de les tasques i si es reparteixen de forma equitativa. El dinamitzador/a acompanyarà i guiarà la reflexió dels i de les educands a partir de la realització de preguntes i de recollir les seves aportacions.

Reflexió

La reflexió passa per fer-nos conscients dels rols i estereotips establerts socialment i assignats a un sexe o a un altre. L'anàlisi del sistema sexe-gènere no consisteix únicament a associar les diverses característiques, rols i funcions a cada sexe com una construcció social, sinó que fa referència a com es jerarquitzen aquestes diferències de gènere, de forma que els rols, funcions i característiques del gènere femení són socialment desprestigiats, amb un menor reconeixement social, de poder, de llibertat i d'accés a recursos.

Per això és important ser conscients i qüestionar-se les construccions socials i culturals, per poder construir la nostra masculinitat i la nostra feminitat de forma alternativa, i no seguint les masculinitats i feminitats hegemòniques a les quals ens podem veure arrossegats.

És indispensable que els adults siguem els primers a començar a deconstruir-nos i a percebre els nostres privilegis o desigualtats per poder acompanyar els infants. Per trencar amb els estereotips de gènere és necessari que comencem des de la nostra pròpia actuació. No hem d'oblidar que els infants són com esponges que aprenen i imiten els nostres comportaments. Veuen com ens relacionem amb ells i elles, entre els adults i amb la societat. Podem començar plantejant-nos la següent qüestió: com estem organitzant els jocs i les joguines de què disposem als nostres recursos? Els educadors juguen a joc simbòlic com ara cuinetes i les educadores a jocs esportius com ara el futbol?

Recursos

A continuació es fa un recull de recursos que permetrà als educadors/es poder continuar treballant amb els infants, per reflexionar i aprofundir al voltant dels privilegis i les desigualtats pel fet de ser considerat per la societat com a home o com a dona.

Es pretén acompanyar els infants a ser crítics, i mostrar-los que tots ells i elles tenen dret a ser com vulguin ser i a arribar on desitgin, independentment del seu sexe. Per això és important mostrar nous i noves referents, tant masculins com femenins, donant així noves alternatives a les feminitats i masculinitats predominants i hegemòniques en la nostra societat. I permetre'ls conèixer aquelles dones que han fet coses importants, però que han estat tant de temps invisibilitzades.

“Anónimo es nombre de mujer”

LLIBRES.

- *Contes de bona nit per a nenes rebels. 100 històries de dones extraordinàries*, d'Elena Favilli i Francesca Cavallo
- *Cuando las niñas vuelan alto*, de Raquel Díaz
- *Mujeres de ciencia*, de Rachel Ignotofsky
- *Viva las uñas de colores*, d'Alicia Acosta i Luis Amavisca
- *La mitad de Juan*, de Gemma Lienna i Africa Fanlo

CARTES DE DONES IMPORTANTS A LA HISTÒRIA

Per permetre conèixer a nens i nenes a totes aquelles dones que han estat invisibilitzades al llarg de la història de les nostres societats i cultura tot i haver fet aportacions molt importants. Aquestes cartes no només es poden utilitzar per llegir i conèixer a aquestes dones, sinó que també es poden fer dos còpies i jugar al memory, o estudiar les històries de les dones i després jugar al qui es qui només amb les imatges.

- **Cartes 1. Extreptes de la pàgina “Imágenes educativas”**
- **Cartes 2. Elaborades per Mariana Baquero**

DONES DESTACADES DE LA HISTÒRIA

“ME PIDO IGUALDAD”

LA FUNDACIÓ PERE TARRÉS AMB L'ODS 5

Aplicació

Dones de la història

Calendari 2019-2020

Article

La ciència també és cosa de dones

Sandra Ferrer

Cooperativa Abacus